

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 8. De eodem Evangelio Ecceterræ motus factus est magnus, ita ut navicula operiretur fluctibus. In hac Lectione applicatur Evangelium istud Ecclesiæ, & declarantur varii fluctus, quos passa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

factus eum totum madefecit. Illico ipse surgens ad suos ait: *En quam vana est Regum potestas, quamque vane me maris Dominum appellatis, quod nec in tantillo mihi voluit obtemperare.* Paulo post ubi Vintoniam pervenisset, detrahit de capite coronam imaginis Crucifixi in templo Sanctorum Petri & Pauli imposuit, dicens: *Tu dominari potestati maris & motum ejus tu mittis.* Exinde non amplius usus dicitur ejusmodi insigni.

Fluctus maris Sancti precibus suis sedans.

Ceterum etiam Sanctis suis Deus quandoque communicat hanc suam super fluctus potestatem, sed tanquam servis, non tanquam Dominis: ipse nimirum ut Dominus per servos suos operatur. Unde S. Chrysost. Hom. 29. in Matth. sic hanc re loquitur: *Quamquam Moyses tale quid nimis fecerit, illi quasi servus. Christus quasi Dominus operatur. Non enim virgam ut Moyses extendit, non manus in caelum sustulit, non precibus indiguit, verum ut Dominus ancilla imperans, & conditor sua creatura, fluctus deprestiti frangit que solo verbo & precepto.* Hos frequenter sanat in gratiam Sanctorum suorum, ut eos incolumes reddat e fluctibus, & alios per preces eorum.

Aq. 27.

Sic Paulo in valida tempestate oranti assistit Angelus nocte, & dixit: *Ne timeas Paulo, Caesari es operet assistere, & ecce donavit tibi Dominus omnes qui navigant tecum: erant autem animarum 266 in navi.*

Sic S. Magdalenam, cum Martha, Lazaro & sociis, à Indae navi sine velis & remis imposita, feliciter appulit Massiliam, Deo ad ejus preces ventos & fluctus compescente, & navim regente.

Sic S. Nicolaus in Palaestina profectus, ut loca sancta praesens veneretur, conscensa nave sereno caelo horribilem nautis tempestatem praedixit, sed mox citam, cum omnes in summo essent periculo, praecibus sedavit.

Beda li. 1. hyst. Angl. c. 17.

Memorable est, & Evangelice huic narrationi simile, quod de S. Germano Alisiodorensi, & S. Lupo Trecenti Episcopo refert Beda. Cum in Britannia serperet haereticus Pelagianus, electi hi fuerit à Synodo Episcoporum Galliae, & destinati in Britanniam, ut eos in fide confirmarent. Ipsi igitur iussa & preces Ecclesiae Gallicanae prompte suscipientes, navigatione inveniunt. Cum vero à Gallico sinu ad mediumque itineris navis tuta volaret, subito occurrit inimica vis daemonum, invidentium salutem populis ad quos hi tanti viri destinabantur. Concitantur procellae, caelum diesque nubium nocte subducitur, ventorum furor, & vela non sustinent, cedunt, & navis victa nauarum: & jam ferebatur navis oratione, non viribus. Sed ecce etiam Germanus fractus corpore & lassitudine, resolutus est sopore. Tunc quasi repugnante cessante tempestas invaluit, & navis jam fluctibus mergebatur. At B. Lupo, omnesque alii turbati instar discipulorum, suscitant Ducem tuum, ut elementis furientibus opponat. Ille immanitate periculi, constantior Christum invocat, & assumpsa in nomine S. Trinitatis olei & aquae benedictae, alpergine fluctus sedat, horum.

Sivum in vita S. Germani.

tans universos ut uno ore orationem profundant. Sic fugantur inimici, sic tranquillitas redit, & ventis contrario reversi itineris sunt administri, navigandi, famularum una subsequitur: & decursis pelagi immensis spatibus, brevi littoris optati quiete potiuntur.

Propterea etiam viri sancti cum opus aliquod Apostolicum, vel Dei gloriam concernens adorabantur, nullum terrae, vel maris periculum metuebant, scientes se illi curae esse qui mari & ventis potest imperare. Sic S. Xaverius in Mauricas contentens insulas Evangelii gratia, cum amici dissuaderent, ac tandem navigium negarent respondit: *Se nulla pericula timere, nullumque genus mortis, sibi de Dei gloria & animarum salute agitur, de se velle in Mauricam Deum vocantem sequi, quod si navis desit, semet Deo incubantem atque transnaturum, ita refert Turfelinus li. 3. vite ejus cap. 3.*

Celebre etiam est in hoc genere, quod de S. Ignatio refertur. Hic cum foret Praepositus Generalis, dicebat: Si Pontifex juberet, ut ad ostia Tiberina navim primò obviam, clavo, malo, remis velis destitutam conscenderem, idque sine commatu, animo lubenti hoc facerem. Cumque Praelatus quidam ei diceret, quanam esset talis prudentia? Subjecit Ignatius. *Prudentia non tam est obedientia quam imperantia.* Nempe hi qui ad gloriam divinam propagandam vocati sunt, in illo debent fidere, etiam supra humanam prudentiam, maxime si ex obedientia destinetur, semper enim scire debent se cum illo navigare qui imperat mari & ventis. Quod si naufragio emori necesse sit, in ejus voluntate sanctissima conquelescunt.

EADEM DOMINICA.

LECT. 8.

Eccce terra motus factus est magnus, ita ut navi sola opereretur fluctibus Matth. 8.

de fluctibus quae Ecclesia, passis, & patitur.

Navicula, quam ascendit Iesus & discipuli, Ecclesiae typum gerit. Hae enim frequenter nominantur, vel naviculae designantur, ob varias rationes. *Primo*, sicut navis in principio & sine est angusta, in medio lata: sic & Ecclesia in principio angusta fuit ob paucos credentes, in fine etiam angusta erit, quia tempore Antichristi pauci erant fideles, in medio autem omnino lata est, ob multitudinem credentium fide jam dilatata. *Secundo*, sicut navis nec minimam fissuram pati potest sine periculo: ita nec Ecclesia ullum schisma, aut divisionem, sive patrialitatem, sine multorum naufragio. *Tertio*, sicut navis variis partibus est instructa, variisque eget instrumentis: habet enim gubernaculum, velum, malum, anchoram, funes, &c. Ita Ecclesia navigat instructa fidei gubernaculo, erecta crucis arbore quasi malo, velum funesque duplicis charitatis extendit ut Spiritus sancti prosperum flatum excipiat, anchoram quoque spei non deserit: sic omne quod navigio necessarium est, sibi providens, navigat per mare.

M in mare

mare hujus sæculi, portans choros Sanctorum, & ad æternæ quietis portum contendens. *Quaritur*, sicut in navi est gubernator sunt remiges, sunt & alii diversis officis addicti, est proventus aquæ dulcis simul & panis; & si longa est & periculosa navigatio, munitiones diversæ etiam armorum in eam infertur: ita in Ecclesia Gubernator est Christus, vel ejus Vicarius Pontifex supremus, Officarii hujus navis sunt, Episcopi, Prælati, Sacerdotes, unusquisque ordinariæ serie officium aliquod obit felici navigationi necessarium: etiam usque ad exhauriendam sentinam, alii sunt destinati ne fordidus prægravetur navis, hi sunt confessarii. Nec deest in illa aqua dulcis gratiæ in Sacramentorum vasis præparata, nec panis biscotus in Eucharistia, nec anima spiritus ualida, quibus obstat hostibus. Denique non solum habet remiges pios fideles, sed & Angelos habet remigio feliciter cooperantes. Ac sicut in navi Noë tres erant contignationes, ita & in navi Ecclesiæ tres sunt mansiones, Matrimonium, Viduitas, Celibatus.

Laert. l. 1. c. 9. Anson in Melif. sa. Alii a liis hoc tribuunt.

Postremo, quod nostro maxime congruit proposito navis in medio mari fluctibus & ventis exposita est, non sine periculo & timore, quia mox ascendere videtur usque ad caelos, mox descendere usque ab abyssos. Hinc illud Ovidii 2. Trist. *Me miserum quanti montes voluntur aquarum! Jam jam tacitos sidera summa putet. Quanta diducto sub sidunt aqore valles!*

Iam jam tacitos tartara nigra putet.

Hinc navigantes quatuor tantum digitis à morte ditare dixit Anacharsis, tum quia hæc est spissitudo navium, tum quia paucis digitis navis mari eminet. Et Aristoteles de tribus doluisse dicitur. 1. quod secretum suum mulieri revelasset. 2. quod in hac vita adeo incerta unum diem mansisset intestatus. 3. quod eo navi vinctus esset, quod poterat pedibus proficisci. Ita de Ecclesia dicimus eam continuo agere in medio mari, circumfremantibus frequenter immanibus fluctuum montibus, vntis, procellis, ita ut videatur modo exaltari usque ad caelos, modo deprimi usque ad abyssos, tabescentibus etiam ejus rectoribus præ tacto & timore. Hinc de illa in sensu mystico rectè possumus interpretari quod dicit Sapiens. *Tria sunt mihi difficultia, & quartum penitus ignoro, Viam aquila in caelo, Viam colubri super terram, Viam navis in medio mari, Viam viri in adolescentia.* Sic legunt Hebræi, & intelligi potest de incarnationis mysterio abscondito, per quod Christus Vir virginem ingressus est admirabili via, nullo relicto vestigio in egressu vel ingressu, de quo mysterio Propheta. *Novam creavit Dominus super terram, scemina crevum dabit virum.* Via autem Aquila in caelo, viam possumus interpretari ejusdem Christi pernicibus instar Aquilæ: alis caelorum sublimia penetrantibus; Viam verò colubri super terram, dicimus esse viam heretis in terra reptantis, & per varios circuitus sese quocumque potest lateenter insinuantis in vera fidei pernicium.

Prov. 30.

Impugnata est Ecclesia. Sed eam jam in suis primordiis feliciter navigantem turbida persecutio evertit & mergere parabant. Sed frustra fremuerunt, meditati sunt per lucinaria. Sæpe, inquit illa, expugnaverunt me à juveni daorum: tunc mea, etiam non perierunt mihi. Navigabant principes discipuli, navigabat cum illis Dominus; & qui ex Psal. 124. se poterant esse ad pericula trepidi, illius verbis & promissis, illius virtute & spiritu confirmati, adversus omnes fluctus & procellas obnituntur, & suspensis spei velis prospere progrediuntur, etiam jam non contenti Judææ limitibus, in Gentium dittonem penetrant, & fidei anchoram ibidem figunt. Nempe hoc proprium habet Ecclesia Christi, ut dum persecutionem patitur, floreat, dum opprimitur, crescat, dum contemnitur persistat, dum leditur vivat, dum arguitur, intelligat. Tunc stat, cum superari videtur. Propterea comparatur vineæ, quæ per solitionem, per amputationem exerescentium palmitum, per ventorum agitationem, crescit, floret, fructificat. Item comparatur palmæ, quæ quanto magis opprimitur, tanto celsius erigitur celum versus.

Miser. 31.

Denique viam navis in medio maris, dicimus esse viam Ecclesiæ inter procellas & minaces fluctus inter horisonas tempestates peregrinantis, & ad portum suspirantis. Quis verò perfecte assequi vel agnoscere potest ejus viam, inter tot perfectiones conradictiones, schismata, hæreses, quas ab initio jam passa est, & in finem usque sæculi patietur? In Apoc. describitur quædam mulier pariens masculum, & draco stans ante mulierem, ut mox ejus partum devoret. Interim peperit masculum qui reclusus erat omnes gentes, sed ille raptus est ad Deum & thronum ejus; & mulieri datae sunt alæ ut fugeret à facie draconis. Hæc de Ecclesia rectè intelliguntur, & alii quidem, de primis Ecclesiæ temporibus interpretantur, alii de ultimis. Semper Ecclesia Christo gravida est, semper illum spiritualiter parit; illam verò draco mirè omni tempore persequitur, ut partum ejus devoret, Christum & Christianos, sed ejus protectionem, partusque sui, suscepit omni tempore Deus, suscipietque in finem usque, quantumlibet draco fremat, & furor em effundat. Unde ibidem subditur. *tratus draconis mulierem misit ex ore suo aquam tanquam flumen, sed terra operiens os suum adjuvit mulierem, & absorbit flumen.* Hæc est persecutio & blasphemiarum illuvies, qua Ecclesiam ab initio appetit. Tandem adjuvit. *Abiit facere prælum cum reliquis qui sunt de semine ejus, & stetit super arenam maris.* Quare stetit super arenam maris, nisi ut naviculam, quo benedictum mulieris hujus semen se rebatur, multiplicatis fluctuum aggeribus, hoc est, varijs excelsis persecutionibus obrueret, & submergeret? Multiplices ergo fuerunt fluctus, multiplices procellæ, impetentes naviculam, in qua ascendit Jesus eum discipulis. Vis id specialius cernere?

Item

Item comparatur rubo Moysis, qui ardebat, sed non comburebatur, quia Deus in illo latens eum conservabat & protegebat. Denique comparatur Arca Noë, quae tanto altius elevabatur, quanto magis aquae & fluctus multiplicabantur. Sic prima persecutio multiplicatis fluctibus Ecclesiam non submergit, sed illustravit, & dilatavit. De hac dicitur: *Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quae erat Ierosolymis & omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae & Samariae, praeter Apostolos.* Haec persecutio fecit, ut discipuli dispersi inde ulterius in alias regiones se spargerent, & illas converterent. Unde dicitur: *Hi quidem qui dispersi fuerant à tribulatione, quae facta fuerat sub Stephano, perambulaverunt usque Pheniciam & Cyprum, & Antiochiam.* Sic Antiochia crescente fidelium numero, primum vocati sunt fideles & discipuli à Christo Christiani. Diciturque alii, dispersorum numerum fuisse ad quindecim usque millia, & hos fuisse quibus Iacobus scribit: *Duodecim tribubus quae sunt in dispersione sineem, quibus & Petrus ait. Advenit dispersio in Ponti & Galatia, &c.* Hoc etiam tempore censent Magdalenam cum Lazaro, Maximino, Martha, & aliis appulisse in Galliam, & Iosephum ab Arimathia transmisisse in Britanniam, ibique Evangelium & fidem propagasse. Sic impiorum contritus, quibus Dei opera nituntur impedire, utitur ipse Deus, ut illa promoveat. Sic adversis licet fluctibus ad portum intentum pergit nostranavicula à Deo directa.

Apoc. 13

AA. 8.

Baro. 1.

Luc. 1.

Pal. 1.

1.

Ecclesia

impugnata

per luciferum

principem

Psalm. 106

Decem

persecutiones

Eccliae per quos exortata.

fuit sub *Iulio Maximino*, cujus etiam magna fuit crudelitas, ita ut alii cum *Bufridem*, alii *Phalarim* appellarent, sub eo passi sunt Pontianus & Anticus Pontifices. *Septima* fuit sub *Decio*, sub quo passi sunt sancti Cornelius, Fabianus, Appollonia, Agatha, *Octava* sub *Valeriano*, sub quo passi sunt SS. Cyprianus, Laurentius, & alii. Ipse tandem iusta Dei vindicta a Sapote Rege Perfarum captus, illi equum ascensuro dorium instar scabelli praeberet est coactus, & ibidem misere perit. *Nona* fuit sub *Aureliano*, sub quo passus est Felix Papa, Agapitus 15. annorum, & alii. *Decima* & saevissima fuit sub *Diocletiano & Maximiano*, sub quibus passus est S. Maucius, cum legione, S. Agnes, S. Vincentius, cum plurimis, ita ut uno mente septemdecim millia occiderentur. Videre potest *Eusebius* l. 8. Certè illo tempore Christiani vix nisi in antris vivebant, quo se à facie debacchantis furibundae procellae abderant. Quapropter, quali de profigata penitus Religione Christiana publica trophaea Diocletiano tunc erecta fuere. Etiam modo Clunia & Arevaci in Hispania dicuntur reperiti columnae cum hac inscriptione: *Diocletiano Caesari Augusto superstitione Christi ubique deleta, & Deorum cultu propagato.* Tunc obdormire videbatur Dominus, dum Navicula mirè agitabatur ventis, & his operiebatur fluctibus. Haec turbulenta tempora lumine propheterico praevidisse & designasse videtur Rex & Propheta, *Qui descendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multas, ipsi viderunt opera Domini in profundo. Dixi, & facti spiritus procellae, & exaltati sunt fluctus ejus. Ascendunt usque ad caelos, descendunt usque ad abyssos, anima eorum in malis tabescebat.* Qui sunt qui descendunt mare in navibus, nisi Apostolici viri, qui Ecclesiam gubernacula sunt sortiti? Et hi quidem nebulosis adeo procellis tempore tyrannicae persecutionis fuere circumvallati, ut quodammodo clayum & regendi peritiam amissile censerentur, quia furor ille tyrannicus maxime Antistites Religionis impetebat, eos ad simulachra Deorum & idololatiam cogere conitens, ut hi qui eminebant, tamquam montes transferrentur in cor maris. Hinc & *Marcellinus* Pontifex hac procella turbatus & commotus, quasi sapientia devorata, timore mortis idolis fluctificavit. At postmodum maxime penituit, & sese arguit ac Tyrannum, qui cum ad id sceleris aduxerat, & cum descendisset usque ad abyssos taliter peccando, ascendit usque ad caelos feliciter penitendo, martyrio postmodum & gloria coronatus in caelis. Sed quid subsidu inter tot procellas, tot ingruentes fluctus & malorum undas? *Clamaverunt ad Dominum* qui videbatur dormire disperserent auxilium: Clamaverunt tota cordis contentione cum discipulis: *Salvate nos, perimus, & suscitaverunt eum.* Tunc imperavit mari & ventis, ac tandem *fluctus procellam ejus in auram, & siluerunt fluctus ejus.* Et latati sunt quia siluerunt, & adduxit eos in portum.

Psalm. 106

Ecclesia

impugnata

per luciferum

principem

Psalm. 106

Decem

persecutiones

Eccliae per quos exortata.

portum voluntatis eorum. Hoc nimirum tempore Constantini Imp. & Sylvestri Pontif. qui Constantinum (Græcorum Medicorum consilio) de infantium sanguine balneum meditantem pro lepra sua eluenda, baptismo sanavit, virtute illius sanguinis, qui protius mundi lepra effusus est. Hic ergo cessare fecit persecutionem, immo exaltavit & ditavit Ecclesiam miris privilegiis & opibus; etiam Romanum ei cedit imperium, & Constantino-polim se transferens, Tunc ergo lætati sunt fideles, silentio procella, & eduxit eos Dominus in portum & quietem optatam. Propter hoc subdit Psal. *Confiteantur Domino misericordia eius, & mirabilia eius filii hominum. Et exultent eum in Ecclesia plebs. & in cathedra seniorum laudent eum.* Utique merito tunc læti erant Christiani, non solum alio thero prepi, sed etiam cum publico applausu indulto & exemplo Imperatoris Ecclesias erigentes, altariaque, & cathedras Seniorum, Presbyterorum, & Prælatorum. Sic publicè misericordias Domini, & mirabilia eius erga filios hominum decantabāt; officii divinis & sacrificiis solemnibus; cum antea non nisi in antris & speluncis delitescerent mœstus silete cogrentur. Hæc tempora respexisse videtur *Isa. 54.* *Ecclesiam; Pauperula tempore convulsa. Ecce ego sternam per ordinem lapides suos, & fundabo in Saphyru. & ponam in saphyrum propugnacula tua. Quasi dicat: O Ecclesia mea, quæ antea eras vills & ignobilis, procellis agitata, & quasi pauperula Navicula in medio maris deserta & despecta, ego erum te de tot malis; nec solum id, sed etiam regium ac sacerdotalem decorem tibi tribuam, & oculos omnium cum admiratione in te convertam. Stabilitam in te Hierarchiam quemdam ordinem, quasi lapidum prætoriorum: Ut jam sis civitas quædam à me dilecta, & ad exemplar celestis civitatis à me ornata, & ordinata.*

31. *Ecclesia navem instaurant Hæretici.*

Tortios fluctus suscitavit draco huic invidens tranquillitati per hæreses, errorumque illuvies, quæ miram suscitavit tempestatem, maximè tempore Arianorum. Licet enim ab initio Ecclesia hæreses multe irrepserant; Chierimhi, Ebionis, Simonis, Nicolai, Menandri; parum tamen in valuerant. A postolis & Discipulis Christi eas redarguentibus & compescentibus, qui quod audierant, quod viderant, quod contraflaverant, de verbo vitæ annuntiabant: eorumque auctoritas hos errorum fluctus facile potuit mitigare, vel elidere. At Arianorum error primò dolosa arte irrepens, mox furioso Marte irrupens, primas etiam Ecclesia Cathedras occupavit, cum Regum Cæsareumque Thronum sibi vendicasset. Nam Constantius, Ursacius, Valens, Imperatores hoc errore imbuti Episcopos multos ad se allexerunt, vel blanditiis & dols; vel vi & minis ut in Concilio quodam Ariminenfi, & aliis conciliis Episcoporum pene omnium, vera fides de consubstantialitate Filii, & æquitate cum Patre, in Nicæna Synodo à trecentis decem & octo-

Patribus, Præside S. Sylvestro definita, fuerit tunc explosa & condemnata, urgentibus Imperatoribus & Episcopis Arianis. Tunc veræ fidei defensio in solo S. Athanasio, cum paucis Episcopis, aut sacerdotibus sibi adherentibus, refedisse vix est. Ideo in ejus exterminium conjuraverant, Imperatores, Episcopi, Populi, & Exercitus, imò totus infernus. Missis à Constantino Imp. quaque verum exploratoribus, ut vivus, vel mortuus quaeretur, quinque annis in sicca cisternâ delituit, nec solè, nec homines videns, uno ejus clerico: vidum suppeditante. Atque iterum alias persecutione inundante; & menses in paterno delituit incognitus, quasi jam sepultus licet & vivus. Multoties quoque tempestatibus Arianorum factus, in exilium abire est coactus; incredibileque perperitiam calamitates, magnâ orbis terræ partem peragravit. An nò hi admirabiles fluctus Naviculam nostram operientes? Et hi quidem fluctus periculosiores fuerit prioribus quia non solum à foris erant, sed & intus: Gentiliū persecutiones foris tantum concurrere nam præventur; hæresum autem unde intus cum prægravant, exagitant, discrimini que majori exponunt. Hoc notavit S. Chrysolog. super illis verbis Mârci. 4. *Haec est procella magna venti, & fructus mittit in navim, ut ut adimpleretur navis. In quæ verba sic ait Dominus: am navem quantū eximijus quas nunc undæ erum Genitulum molis; tantū intrinsecus in mudi hæreticorum de se vident fluctus. Hanc tempestatem se potuisse B. Paulus declarari, dicit: *Vixi pugna, in his timores. Et merito spemissis fluctibus Evangelista reser navem suis repletam, quam rei pene hæreses Ecclesia patitur, quos divina legunt quas stiones. Hæc ille. At vero hæc Arianorum tempore, dicitur totius penè orbis una foret tempestatem, dum Regum spumabant undæ, dum servabant potestatum fluctus, dum sanabat rabies proditorum, dum pulorum gurgites rotabantur, dum perfidia scopuli notabantur, & mugiebant littera Christiana, dum totus orbis ingemiscens se Arianum miratus est, ut loquitur S. Hieron. *Nunquid id dormire videbatur Dominus, quasi impotens? & in his rei ignarus? Den dormiebat ejus majestas? & providentia exarsit la sua? In interrogant filios hominum, quæ nunquam clauduntur, nisi ut non videant malum, sed vultu a versis solent & pumiant de linquentes: Vultu igitur explorare suorum fidem, se gerens quasi iudicium & dormientem, ut Rectores jam sibi diffidentes tanto humiliter recurrerent ad eum qui primario navim gubernat; cujus perisiam probat non temporis serenitas, sed procellosa tempestatem; quia blandiente aurâ navem regit ultimus nauta, sed in confusione ventorum primi quaeritur ars Magistri. Cum humana ars & sapientia deficit, tum divina adest, si advocetur, & serò quidem quandoque adesse videtur, sed novit quando adesse debeat opportunè, ut periculum submoveret, & salutem reddat rebus: pene desperatis,***

Chrysol. ser. 21.

Rectores

Rehor in incerto est, nec quid fugiaris, parat, inveni, ambigua ars super ipsa malu.
 Hoc verum est ubi homines sibi & sapientie suae fidentes regunt. At ubi Deum agnoscunt Rectorem & Vectorem qui mari & ventis imperare possit, utraque ad eum fiducia recurrit, haud deseruntur. Quod & hic factum est. Nam Deus piorum precibus & lachrymis vocatus, & quasi dormiens suscitatus, potentis suo imperio fecit, ut slieret Ariana pestis. Sic ubi & quando voluit adiutor in opportunitatibus & tribulatione tranquillavit orbem, mitigavit Reges, potestates placavit, sedavit fluctus, composuit populos. Et sicut per patientiam Martyrum, alteram Tyrannorum devicit procellam: sic & hac haereticorum tempestatem praclarissimorum virorum sapientia dissipavit. Etenim clarissima illa lumina. Athan. Bassi. Gregor. Nazian. Hilarius, Ambros. Hieron. Augustin. sapientiae suae fulgore haec sem non solum Arianorum dispulerunt; sed & Donatistarum, Pelagianorum, Manichaeorum, & similibus tenebrosas nebulas stygis latebris erumpentes propulsarunt; ita ut tenebrae & tempestates illae errorum irritae fuerint, & in vanum irritatae contra hanc Naviculam. Ideo haereses torrentibus comparat S. August. sic dicens: *Non vos terrena stratis quidam fluvii, qui dicuntur torrentes; hiemalibus aquis implentur, aqua ad tempus perfluit, mox cessante, die stare non possunt. Multa haeresium memoriae sunt, eucurrerunt in rivis suis quantum potuerunt. Siccati sunt rivus, vix eorum memoria reperitur, ad nihilum deveniunt tanquam aqua decurrens.* Haec August.

4. Postremi fluctus qui naviculam hanc praegravant, & in discrimen adducunt, sunt corrupti Catholicorum mores, & seculenta vitiorum, & flagitiorum illuvies. Hos etiam fluctus draconis suscitavit, dum ejus visoso afflatu in populis cernitur iniquitas, in Judicibus iniustitia & cupiditas, in Principibus ambitio & damnosa vanitas, in Religiosis extindas libertas, in clero saecularis voluptas, in omni statu, & in aetate mira corruptela, & ad malum proclivitas.
 Certe haece nostris procellosis temporibus non desunt multiplices haec tunc explicati fluctus. Naviculam Ecclesiae valde infectantes. Non desunt Judaei variis in Provinciis; qui in Christianos magno odio & invidia feruntur, fidemque Christianam, si non ita palam, clam saltem quantum possunt, persequuntur, & e multorum cordibus eam convellere nituntur. Non desunt barbari & infideles, Saraceni, Turcae, Mahometistae, qui Ecclesiam jugiter persequuntur & illius fidei submergere conantur, ut sciam suam & infidelitatem toto orbe propagent. Ethii Orientis imperio occupato, & Hungariae Transilvaniae ex parte subacta jam Germaniae, Poloniae, Italiae imminet Christianorum adhuc sanguinem sitiunt, quem prioribus saeculis saepe fuderunt, & illo inebriati, necdum sunt satiat. Non desunt haereticum fluctus à Lutheranis & Calvinis excitati, rabie contra Ecclesiam simi-

liter insatiabili. Hinc tot funeste bellorum clades à Principibus eorum suscitatae, quae Belgium & totam Germaniam mire involvunt, & concutunt. *Ibi elevarunt flumina vocem suam, elevarunt flumina fluctus suos, à sociis aquarum multarum.* hoc est, multa ibi conspirationes, seditiones, persecutiones excitatae sunt, immixtis exercitiis, quasi torrentibus horridis, ad fidem Catholicam submergendam. Ibi profanata Tempia. Monasteria in praedam data; exturbati religiosi, & in exilium acti, ibi Sacerdotes & Episcopi suis sedibus & beneficiis orbati, ibi universa tam privata quam publica, tam sacra quam profana mira confusione de populatione fuisse obnoxia. *Haec sunt mirabiles elationes maris adversus Christi & Petri Naviculam.* Hi fluctus fieri, haec spuma confusibiles à Rege à marinis locis progrediente Principibus haereticis coadjutantibus, jamdiu suscitatae; quae modo adhuc perseverant, tumide, tenebrosae, mare inquietantes Ecclesiam & Imperium. Sed inter haec animum in persecutione non debemus despondere, nec modicae fidei esse; *cussione quia si mirabiles sunt elationes maris, mirabilis est in Ecclesia altus Dominus,* potens eas compescere. Utique, *Deus pro Deo noster refugium est virtus, adiutor in tribulationibus qua iniquitatis nos nimis.* Propterea non timendo nobis dum tu habitur terra, transferentur montes invocantes in cor mari. Etiam si nonnulli Principes & Ducibus, qui tamquam montes emineat videbantur in Imperio vel Imperio; Regem vel Caesarem deserant, *non in Applicatio* imò & Ecclesiam, in abyssum rebellionis & haereticis, quasi in cor & profundum maris projecti; tamen sub refugio & adiutorio divino non est animo decidendum. Licet consilia miscant quibus orbem conturbent, licet omnia committant & confundant suscitatis tumultibus, variis, non est nimio timore trepidandum: *sonuerunt & turbatae sunt aquae eorum, conturbati sunt montes in fortitudine ejus.* Horrendo fragore exercituum, quasi voce & impetu aquarum multarum; nonnulli in sublimitate constituti perterriti sunt, exagitati, & perturbati: sed Civitas Dei non turbatur, licet maria restitent, spumens & erigant, mimentur irruturas moles aquarum & montium. Quid ita? *Quia sum visus in petus laetificat Civitatem Dei, sanctificavit tabernaculum suum Altissimus, Deus in medio ejus non commovebitur.* Ob speratam Dei opem, impetiosi fluctus tribulationum quandoque justis (incolis scilicet hujus civitatis) sunt materia spiritualis gaudii: & gratia Dei velut fluvius pleidus corda eorum irrigans, exhilarat eos, & securos fortesque reddidit contra fœvissimos fluctus maris. Scimus ipsi quod civitatem suam firmavit Deus, & tabernaculum fixerit in medio ejus, ut in suum preces exaudiat, & operum ubi opus fuerit, ferat. Cum igitur in illius veritate meditullio, tali cultu de nullam oportet vereri hostem incursum, nullam cladem. Si ita iudicabit congruum; *Adjuravit eam mane siliculi;* Tempestive, & quasi ante auroram, auxiliarem praebit manum, eritque, ut ait Propheta: *Bra-*

ckium

17. 21.

chium nostrum in mane. Et salua nostra in tempore tribulationis. Non ergo diffidamus. Ecce conturbata sunt gentes, inclinata sunt regna, dedit vocem suam, mota est terra, adversus Ecclesiam adversus Civitatem Dei conspirans: sed dicere possunt cives ejus: Dominus virtutum nobiscum, succesor noster Deus Iacob. Si nobiscum est Deus virtutum, exercituum Deus, in eius potestate est armorum belliq; omnis dispositio, & compositio. Quando illi placuerit, auferat bella usq; ad finem terra, arcum conteret, & confringet arma, sic exaltabitur in gentibus, & exaltabitur in terra, is qui post tempestatem tranquillū facit, & admirabuntur omnes dicentes. Quia est hic, quia mare & venti obediunt ei?

recenetur prosperitas iniquorum, & afflictio, oppressioque iustorum. Etenim huius rei consideratio nonnunquam etiam bonos torquet, & quasi fluctantes reddit, ac de divina providentia dubios. Propterea apud Deum multi & Prophetis conquesti sunt, velut cum eo tam ob causam disceptantes, Primus est Ieremias, sic Deum alloquens: Iustus es Domine, si dissipaveris secum, verum amen iusta loquar ad te. Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus qui prava varicantur, & inique agunt? Placuit tibi eos, & radicem miserunt, proficiunt & faciunt fructum, prope os tuum orationum, & longe à rebus eorum. Quali dicat: Etiam si sis me iustior; ita ut tecum disputare non debeam, tamen pace tua liceat mihi afflictio nonnihil indulgere affectui meo, & proponere iustam, ut mihi appareat, expostulationem & querelam. Quare impij in prosperitate omnimoda agunt quasi arbores alta radice plantate, floride, & frugifera, proficiunt opibus, honoribus, prolibus? Quare que postulant, & in votis habent, mox consequuntur, quasi ad felles ori eorum, & renes eorum, ac terga inania sunt à flagello tuo? Secundus est Iob, eandem plane querelam expromens his verbis: Quare impij viri vni sublevari confortati que divitiis? Semen eorum permanet coram tu propinquorum turba, & nepotum in conspectu eorum, Domus eorum secure sunt, & pacata, & non est virgula Dei super illos. Bos eorum concepit, & non abortivit, vacca peperit, & non est privata lacte suo. Egrediantur quasi serges parvuli eorum, & infantes eorum exultant iustis. Quali dicat: Omnis eis prosperitas est, & omnis incolumitas in familia, sive in pecoribus succundis, sive in pueris, qui circa domos eorum, lufitant vegeti & lani; nullus apud eos morbus, vel afflictio. Tertius est Abacuc: Viquequo Domine clamabo, & non exaudiet? Vociferabor ad te vim patiens, & non salvaberis? Quare ostendisti mihi iniquitatem, & laborem, videre preda, & iniustitiam contra me, & factum est iudicium, & contradiçtio potentior? Quare respicis supra iniquos, agentes, & taces de vorante impio iustorem se? & facies homines quasi pisces maris? Quali dicat: cur permittis tantam iniquitatem, tanta scelera, quae oculis meis exhibita, dirē me cruciant, & vociferari faciunt, quasi vim paterer? Quomodo enim sine acri dolore cernere viderem tantam afflictionem iustorum, tantam violentiam & oppressiōnem eorum, quam commovent per vestigi homines, probis potentiores, quos in iudicio circumveniunt, & litibus exagitant? Quare benignis adhuc oculis illos respicere, illisq; favere videris; permittens ut iustiores se devoent, sicut in mari majores pisces devorant minores? Quartus est propheta David, Alacritatem pene moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei. Quia zelavi super iniquos pacem peccatorum videns, & c. Quid. Similis fuit illi qui in via lubrica aut inaequali & contriçola titubat, & vacillat, & quasi labat; dum nimia indignatione commotus humilens felicitatem & prosperitatem impiorum: nā fore teutationem succumbens, declinabam à rectis

nos aliqui maliorum.

Hier. 14.

Iob 21.

Abac. 1.

Psal. 72.

Conclusio.

Clamemus itaque ad Dominum, & quasi dormientem suscitemus: Domine salua nos, perimus. Clamemus non tam forti voce quam forti fide; non tam corporis contentione, quam animi devotione, non nuturantium pravo more, sed supplicantium pro clamore. Dum se undiq; furens & perniciosus ingerit turbo ventorum, dum tristi tonitru litorea Christiana feriuntur, non solum illorum est clamare qui conquassantur, sed & omnium nostrum. Si vere credimus nos unum constituere corpus cum his qui quidem suat fidei & professionis, nostra credere debemus esse viscera hos qui in tempestate conteruntur, & ideo misericordiae & pietatis operibus, afflictione, jejuni, precum gemitu, fletu, afflictione merito clamare debemus: Domine salua nos, perimus. Si fratres nostri sunt illi qui sub cruento & babylonico gladio affligantur, vel interuntur, nos ter sanguis effunditur, & ideo merito ingemiscimus, & corporum ac animum naufragium amoliri precibus conamur. Si Deus iustus est, & eius flagella nostra: provocant culpae; etiam misericors est, & eius vindicem impedit manum, ejus eruentium mucronem nostra recondit supplicatio. Revertamur ergo ad Dominum, ut revertatur ad nos Dominus: enunciemus malis, ut respiciant bona: seruiamus Deo bono, ut malis & iniquis potestatis non seruiamus. Clamemus cum Apollolis, sed non modica fide, Domine salua nos, perimus; & scipe imperabit mari & ventis. Clamemus cum Ecclesia humili & cordata supplicatione quasi e medijs fluctibus: Uro qui nos in tantu periculu constituitis pro humana seu fragilitate non posse subsistere, da nobis salutem mentis & corporis, mea qua pro peccatu nostro patimur, te adiuvante, vincamur.

Lect. 9. tripartita.

DOMINICA V. POST EPIPH.

Simile est Regnum Caelorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Matth. 13.

Pars I. senper.

In hoc sacculo, qua nec satis assequi humanus potest intellectus, nisi speciali lumine illustratus,